

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

53. An ne crimen socij manifestetur in confessione, obligetur pœnitens
adire alium Confessarium, cui confitendo in cognitionem complicitis venire
non possit? Et an aliter faciendo teneatur ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

g. 8. art. 4. dub. 2. & q. 10. art. 1. dub. 7. Victoria in sum. §. 174. Petrus à Soto de Penit. lect. 11. & alij.
 4. Restat modo respondere ad argumenta contraria. Ad primum dico, quod si ex dicta manifestatione complicitas detrimentum non esset graue, posset poenitens etiam habita opportunitate alterius Confessarij, confiteri ei, qui in notitiam complicitas deuenturus creditur: sed hoc est absurdum: ergo, &c. Ad alterum verò, quòd Confessarij id noscitur sub sigillo, respondetur, quòd iudicium temerarium non redditur grauius, quia alteri fit manifestandum; sed ex hoc præcisè, quòd quis prauam formet de altero existimationem: ergo parum facit, quòd Sacerdos debeat subiciere circumstantiam complicitas explicatam. Non nego tamen, vt dixi, contrariam sententiam esse probabilem: nam, vt aliàs diximus, probabilius sine scrupulo peccati mortalis potest quis manifestare vni, vel duobus amicis taciturnis delictum alterius occultum: ergo à fortiori potest quis complicitatem in confessione manifestare. Igitur elige, quam vis opinionem.

RESOL. LI.

An peccatum sit explicandum in confessione, non obstante quòd Confessarij cognoscat complicitatem: Ex part. 3. tr. 4. Ref. 64.

§. 1. Quando alius Confessarij adiri non potest, esse tale peccatum explicandum, etiam si Confessarij agnoscat complicitatem, docent Honorijus opusc. de sigillo confess. sect. 4. q. 7. dub. 3. Sanchez in selectis, disp. 8. n. 9. Pontius de matrim. l. 5. c. 18. n. 9. Coriolanus de casu. reser. part. 1. sect. 1. art. 8. n. 7. Regius in resol. cas. 36. n. 1. Layman. in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. c. 8. n. 12. Malderus tract. de sigillo confess. l. 17. Ledesma in summa, tom. 1. c. 20. concl. 6. Lessius lib. 2. c. 1. dub. 11. & alij, quos citauit in resol. 49. tract. de circumstantiis aggrauantibus.

2. Sed alibi pro negatiua sententia plures Doctores magni nominis etiam adduxi, quibus nunc addo Pitagium in 4. sent. to. 2. disp. 21. quæst. 2. art. 8. concl. 1. & Fabrum de poenit. in 4. sent. 17. quæst. unica, disp. 24. c. 5. n. 97. vbi insurgit contra Suarez, & ad omnia argumenta, quæ ipse pro affirmatiua sententia adducit respondet. Mihi hæc secunda opinio probabilior videtur. Vide supradictam resol. vbi rationes pro vtraque opinione inuenies; ideo elige, quam velis.

RESOL. LII.

Qui manifestauit complicitatem in confessione, cum haberet copiam aduerti alium Confessarij, cui non erat notus complex; in alia vero confessione, cum scrupulum de hoc haberet, manifestauit Confessario, qui sacrilegam putauit primam confessionem: dum in ipsa poenitens peccauit mortaliter, manifestando peccatum occultum proximi sine necessitate, ideo re-petendam esse dicebat. Consultus ego de hac re ab ipsomet poenitente negatiue respondi.
 Ex quo deducitur, an sit peccatum mortale reuelare crimen oculi tui, vel duobus viris prudentibus, qui secreto retinebunt? Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 2. Ref. 22.

§. 1. Relinquendo multas alias rationes, sciendum est, quòd magna est inter DD. controuersia an sit peccatum mortale reuelare crimen occultum vni, vel duobus viris prudentibus, qui secreto retinebunt; Partem negatiuam amplexi sunt Salouius, & Banez in 2. 2. quæst. 73. art. 2. ille con-

trou. 1. concl. 1. hic dub. 1. & alij apud Clauem Regiam lib. 11. cap. 6. num. 12. & Bonac. de contrai. disp. 2. quæst. 4. punct. 3. num. 2. & nouissime Ioan. Malderus in 2. 2. tract. 7. cap. 1. dub. 4. cum Alfonso de Vega in summa, tom. 2. cap. 8. cas. 12. & Ioann. Azorio tom. 3. lib. 5. cap. 9. quæst. 2. Probatur hæc opinio; nam, vt ait Malderus, si temerè de proximo iudices, iniuria est mortalis, non obstante quòd versetur in materia simili, in qua hæc detraçtio materiæ; ergo paritas hic à mortali non excusat. Confirmatur ex affinitate istorum peccatorum, quæ patet Iacobi 4. Qui detrahit fratrem, aut qui indicat fratrem, detrahit legi, & indicat legem. Sed ad hoc argumentum respondet Bonacina, negando consequentiam; & ratio disparitatis est, quia per iudicium temerarium fit alteri grauis iniuria, cum ex leuibus iudiciis imponatur illi crimen, quod potest esse falsum: imponere autem falsum crimen, est peccatum mortale. Quare aliud est manifestare viro taciturno verum crimen, aliud manifestare, vel imponere falsum crimen per detractionem, vel iudicium temerarium: primum excusatur à culpa, non autem secundum. Alia verò argumenta, pro hac firmanda opinione, videnda sunt apud citatos DD.

2. Sed mihi licet hæc opinio communis, & probabilior videatur, contrariam etiam tanquam probabilem amplectendam esse non dubito, etiam sine vlla limitatione, cum qua sequitur illam Lessius lib. 2. cap. 11. numer. 70. Dico igitur absolute, & sine restrictione, non esse peccatum mortale, reuelare crimen proximi vni, vel duobus quibus dicere perinde sit, ac si nulli diceretur; quia cum non adit periculum diuulgationis, hoc videtur esse leue detrimentum in fama. Sic Caietan. in 2. 2. q. 63. art. 2. dub. 1. Petri à Nauar. lib. 2. cap. 4. num. 334. & ex neotericis Societatis Iesu, Valer. Reginald. tom. 2. lib. 24. c. 4. num. 71. & alij. Ex his apparet, dictum poenitentem manifestando complicitatem Confessario, non peccasse mortaliter; vnde patet responsio supra posita, quæstioni.

RESOL. LIII.

An ne crimen socij manifestetur in confessione, obligetur poenitens adire alium Confessarij, cui confitendo in cognitionem complicitas venire non possit?
 Et an aliter faciendo teneatur ad restitutionem famæ?
 Et an sit aprior modus restituendi famam in hoc casu, si extra confessionem dicat Confessario sub eodem Sigillo, errari, dum tibi vnum complicitatem pro alio dixi?
 Et deducitur manifestare vni, vel alteri crimen, qui pro sua prudentia suppressuri sunt silentio, non esse peccatum mortale. Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 9.

§. 1. Etiam stando in opinione, quòd poenitens possit & debeat explicare in confessione complicitatem sui peccati, adhuc ad casum propositum affirmatiue respondent Doctores. Ita Ioannes VViggers de Sacrament. in supplem. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. numer. 15. Valquez in 3. part. tom. 4. q. 91. art. 2. dub. 3. non. 1. Coninch de Sacrament. disp. 7. dub. 9. num. 88. Valboa in cap. omnis, de poenitent. verb. fideliter n. 63. & alij communiter; quia sic confitetur integrè, & Confessarij in suspensionem personæ Complicitas non venit.

2. His tamen non obstantibus, non desinam hic adnotare Patrem Fagundæ in præcept. 2. Ecclesia lib. 5. c. 1. n. 3. negatiuam sententiam docere: asserit enim in tali casu non esse præceptum, sed consilium, quòd

63 & in tota, 7. tr. 4. Ref. 67. à lin. 5. & ex doctrina Ref. 72. §. 1. & cursum & recitater supra in fine Ref. 50. vers. Non nego.

Sup. hoc in Ref. præterita, & ne pretermissas legere supra doctrinam in Refol. 50. & aliarum eius primæ not. quamuis non dicant plene super hac quæst.

quod poenitens alium Confessarium quaerat, qui in suspicionem Complicis venire non possit, quia si aliquod praecipuum adesset, esset praecipuum diuinum de conferuanda, ac tuenda fama Complicis, quam putat in casu, de quo loquimur, non periclitari.

3. Sed merito aduersus illum insurgit nouissimè Pater Lugo de *Sacrament. Poenit. dispur.* 16. *sect.* 7. *num.* 392. quia poenitens aliter faciendo absque causa infamat proximum cum possit adire Confessarium, cui persona Complicis ignota sit. Et ideo possit aliquis dicere ad restitutionem fama teneri, cum sine rationabili causa manifestauit complicem: poterat enim, vt suppono, sine vilo incommodo alium Confessarium petere; & ideo non solum peccauit contra charitatem, sed etiam iustitiam. Erit autem, vt optime obseruat Lugo *ubi supra num.* 418. aptior modus restituendi, si extra confessionem dicatur Confessario sub eodem sigillo: Erraui, dum tibi vnum Complicem pro alio dixi, quem errorem si vnoerit Confessario apparentibus rationibus persuadere non mentitur; cum reuera errauerit, illum complicem, quem non debebat manifestando. Et in casu, quod impossibile, vel inutilis esset talis fama restitutio, semper tamen poenitens tenebitur impedire, vel rescire omnia damna extrinseca, quae ex tali manifestatione iniusta complex patietur. Ita Lugo satis quidem probabiliter: sed vt verum fatear, si opinio illa Caietani esset probabilis, nempe manifestare crimen vni vel alteri, qui pro sua prudentia suppressuri sint silentio, non esse peccatum mortale, probabiliter excusaretur talis poenitens a fama restitutione; scio P. Lugo *n.* 395. dictam Caietani opinionem falsam vocare: tamen probabilem ego puto, & illam me citato tanquam probabilem admittunt hi omnes, videlicet, Stephanus Bauny in *Theol. Mor. tract.* 4. *quæst.* 15. *dub.* 8. Bassæus in *Floribus Theologiae Practicæ verb. de tractio* 1. *n.* 111. & Zambellus in *Reperitorio Morali, verb. fama* n. 10. præter alios, quos ego alibi adduxi: quibus adde Cælestinum in *Compend. Theol. Mor. tract.* 10. *cap.* 2. Concedo tamen sententiam Patris Lugo contra Caietani esse probabiliozem, quam nouissimè sustinet Ioannes V Viggers de *instit. & iur. tract.* 4. *cap.* 1. *dub.* 4. *num.* 16. & Egidius Trullench in *Decalogum* 10. *lib.* 7. *cap.* 10. *dub.* 11. & Fagundez etiam in *Decalogum* tom. 2. *lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 24.

Sup. hac opinione à lin. 2. Ref. præterea, & in aliis eius annot.

RESOL. LIV.

An si quis perpetravit aliquod delictum carnale in die Iouis Sancti, vel eo die, quo ad confessionem accedit, teneatur postea in confessione aperire hanc circumstantiam?

Idem est dicendum, si aliquis peccatum perpetravit in die, qua sacram Eucharistiam sumpsit, vel in die alicuius magne festiuitatis.

Et inferitur, an circumstantia diei festi sit in confessione aperienda, vt blasphemare, peierare, furari, &c. Ex part. 1. tr. 7. Ref. 32.

Sup. contrèro in hac Ref. in §. ult. ante medium. Ref. seq.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Medina in *Summ. lib.* 1. *c.* 9. §. 1. Pitigianus in *4. tom.* 2. *disp.* 17. *q.* vnica, *art.* 5. in *fin.* Rodriq. in *sum.* 10. *c.* 5. *n.* 12. Llamas in *sum.* p. 3. *c.* 8. §. 14. & alij: Et à fortiori docebunt hanc sententiam illi qui asserunt circumstantiam diei festi esse de necessitate confessionis: & ita docuerunt Alentis 3. *p.* 9. *q.* 2. *m.* 5. *art.* 2. D. Antoninus 3. *p.* 11. *l.* 17. *c.* 17. §. 1. Maior in *4. disp.* 17. *q.* 4. Angelus *verb. præceptum.* n. 5. Adrianus in *4. de confess.* q. 4. & alij asserentes, vt dixi, circumstantiam diei festi esse in confessione aperiendam, vt blasphemare, peierare, furari, &c.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 5.

2. Sed hanc sententiam ferè omnes neoterici re. felunt, vt Ledelma in *sum.* tom. 1. de *Poenit.* c. 18. *fol.* mibi 229. Petrus Fay in *addit.* ad 3. *part.* 9. *art.* 2. *dub.* 12. Valq. in 3. *part.* tom. 4. *q.* 19. *art.* 1. *dub.* 4. *n.* 24. Bonacina de *Sacram. disp.* 5. *q.* 5. *sect.* 2. *punct.* 2. *s.* 3. *diffic.* 3. *n.* 29. Coninch de *Sacram. disp.* 7. *dub.* 4. *n.* 27. Nugnus in *addit.* ad 3. *p.* tom. 2. *q.* 9. *art.* 2. *dub.* 3. & alij. Quia in diebus festiuis non prohibetur opus seruale spirituale, scilicet, peccatum, quod tale tantum dicitur metaphoricè, sed seruale proprie corporale, scilicet mechanicum: nisi talia peccata efficerentur in contemptum diei festi. Vnde ad dubium quaesitum respondeo, circumstantiam peccati perpetrati in die Iouis sancti, vel alterius magne Festiuitatis, non esse in confessione aperiendam: quia, vt notat Filiucius tom. 2. *tr.* 21. *c.* 9. *n.* 347. est tantum circumstantia aggrauans. Et ita nostram sententiam docet Henriquez *lib.* 5. *c.* 6. *n.* 6. vbi sic asserit: [Circumstantia temporis aliquando grauat peccatum, vt si in solemni festo, aut hebdomada sancta, fiat peccatum externum, & multi putant necessarium esse, id exprimere in confessione: sed reuera non tenetur poenitens explicare in confessione.] Ita Henriquez Et idem dicendum est, si aliquis peccatum perpetravit in die, qua postea confitetur, vel in die, qua sacram Eucharistiam sumpsit. Et ita docet contra aliquos Homobonus de *exam. Eccles.* p. 1. *tr.* 5. *c.* 11. *q.* 8. 1.

RESOL. LV.

An si quis statim post communionem fornicaretur, teneatur hanc circumstantiam in confessione explicare? Et inferitur, quod peccans in die festo, vel farnicans in die Iouis sancti, vel in die, quo confessus est, vel communicauit, modo non sit statim post communionem, vel celebrationem, non tenetur in confessione hanc circumstantiam explicare. Ex p. 1. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 59.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Cardinalis Lugo. Idem, cum ipso docet non tamen ex eius principiis Dicaistillus de *Sacram.* tom. 2. *tr.* 8. *disp.* 9. *dub.* 8. *n.* 731. vbi sic ait: Et quidem si verum esset, quod aliqui dicebant: nempe in die, qua accepta est Eucharistia peccatum commissum habere malitiam specialem explicandam in confessione, sequeretur Sacerdotes quotidie celebrantes frequentissimè debere explicare circumstantiam Missæ illa die celebrata, quod videtur difficile, vt notauit Eminentissimus Lugo *num.* 523.

2. Non tamen desunt, vt videre est apud eundem *n.* 524. qui putent aliquod peccatum ratione temporis Sacri contrahere malitiam grauem nouam necessariò explicandam; cuius rei exempla adhibentur. Primum si die Parasceues, aliquis vellet ludos publicos, comedias, & ludicra spectacula & familia exhibere, sicut in diebus Bacchanaliorum, quam putant grauissimam irreuerentiam contra Sacratissimum diem Passionis Christi Domini. Hoc exemplum ego non negauerim continere graue peccatum; & in hoc assentior eidem Cardinali. Sed non possum inprimis non videre eam esse circumstantiam alterius peccati per se loquendo (de circumstantiis verò nunc disputamus) sed esse primarium peccatum ex se; si actus ipsi per se non sunt lege prohibiti: tunc enim explicare illud peccatum non esset explicare circumstantiam alterius peccati, sed primariam peccati materiam, in quo ipsemet Cardinalis consentire debet, & cum illo notauimus supra in simili, tum *num.* 644. tum *num.* 666. paulò ante finem.

3. Deinde non possum non videre illas actiones non esse contra aliquam prohibitionem Ecclesiæ, aut